

Warszawa, dnia 19 stycznia 2020 roku.

WIP.126.2020.KKB

Sz. P.
Tadeusz Kościński
Minister Finansów,
Funduszy i Polityki Regionalnej

Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

WNIOSEK
RZECZNIKA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW
O PODJĘCIE DZIAŁAŃ W CELU OCHRONY PRAW PRZEDSIĘBIORCÓW

Szanowny Panie Ministrze

na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 roku o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 648 - dalej: ustawa o Rzeczniku) niniejszym wnoszę o:

- podjęcie przez Ministerstwo Finansów działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców poprzez zwrócenie się do samorządowych organów podatkowych o przychylne podejście do składanych przez mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców wniosków o udzielenie ulg podatkowych polegających na rozkładaniu na raty oraz umarzaniu zaległych zobowiązań w podatku od nieruchomości,
- poinformowanie Rzecznika o podjętych działaniach w powyższym zakresie, w terminie o którym mowa w art. 11 ust 3 ustawy o Rzeczniku.

Uzasadnienie

W kwestii uprawnień Rzecznika

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o Rzeczniku, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców stoi na straży praw mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności poszanowania zasady wolności działalności gospodarczej, pogłębiania zaufania przedsiębiorców do władzy publicznej, bezstronności i równego traktowania, zrównoważonego rozwoju oraz zasady uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów przedsiębiorców.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców w zakresie ochrony praw przedsiębiorców, może zwracać się do właściwych organów, organizacji lub instytucji publicznych z ocenami i wnioskami o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw przedsiębiorców oraz usprawnienia trybu załatwiania spraw w tym zakresie (art. 11 ust. 1 ustawy o Rzeczniku). Stosownie do art. 11 ust. 3 ustawy o organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, do których Rzecznik zwrócił się o podjęcie działań, o których mowa w ust. 1, są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku.

Stanowisko Rzecznika

Rzecznik wskazuje, iż w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej epidemii koronawirusa, na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. 2020 r., poz. 491 ze zm.) od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 (§ 1). Do tego czasu obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego (por. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. (Dz. U. 2020 r., poz. 433).

Ograniczenia wolności i praw jednostki wprowadzane w czasie epidemii w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się pandemii koronawirusa doprowadziły do kryzysu gospodarczego o niespotykanych rozmiarach.

Na skutek pandemii doszło do spadku konsumpcji, inwestycji, handlu oraz produkcji. Liczna grupa branż nie tylko w Polsce ale i na świecie z dnia na dzień utraciła przychody, w wielu przypadkach doszło do poważnego ograniczenia, a nawet wstrzymania działalności na dłuższy okres, w związku z walką o zdrowie ludzi i przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19.

W zaistniałej, nadzwyczaj trudnej sytuacji wielu przedsiębiorców zostało zmuszonych do zawieszenia lub istotnego ograniczenia działalności. Różne formy pomocy, jaką zaoferowało przedsiębiorcom państwo w ramach programów pomocowych Tarcz Antykryzysowych i Tarczy Finansowej, jakkolwiek stanowiące znaczące wsparcie dla firm, nie było wystarczające w związku z przedłużającym się okresem pandemii i wynikającą z tego stanu utratą możliwości zarobkowania. W obecnej chwili wiele firm ma poważne problemy z płynnością finansową.

Rzecznik ma świadomość tego, że samorzady również zostały dotknięte przez kryzys jaki wystąpił na skutek epidemii. Niemniej jednak z uwagi na rolę jaką w polskiej gospodarce odgrywają mikro-, małe i średnie firmy, podmioty te powinny być objęte szczególnym zainteresowaniem przez samorządowe organy podatkowe. Według oceny Rzecznika każde, nawet niewielkie wsparcie w wielu przypadkach pozwoli na kontynuację działalności gospodarczej oraz przyczyni się do ochrony miejsc pracy.

Mając na względzie, że samorządowe organy podatkowe podlegają nadzorowi Ministra Finansów jedynie w zakresie ogólnego nadzoru podatkowego oraz że w gestii Ministra Finansów leży realizacja polityki podatkowej w zakresie podatków lokalnych Rzecznik wskazuje, iż w chwili obecnej priorytetem dla samorządowych organów podatkowych powinno być wsparcie przedsiębiorców ukierunkowane na ochronę miejsc pracy, a w niedalekiej przyszłości na szybki powrót polskich firm na ścieżkę rozwoju.

Decyzje w przedmiocie zastosowania ulg w spłacie zaległych zobowiązań podejmowane są na podstawie art. 67b w zw. z art. 67a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.) w ramach uznania administracyjnego. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z przesłanek, tj. ważnego interesu podatnika lub interesu publicznego organ może przyznać podatnikowi wnioskowaną ulgę.

Ważny interes podatnika najczęściej rozumiany jest jako sytuacja, w której z powodu nadzwyczajnych, losowych przypadków podatek nie jest w stanie uregulować zaległości podatkowych. Będzie to utrata możliwości zarobkowania, utrata losowa majątku.

Z kolei interes publiczny utożsamiany jest z taką dyrektywą postępowania, która nakazuje mieć na uwadze respektowanie wartości wspólnych dla całego społeczeństwa lub danej społeczności lokalnej, takich jak: sprawiedliwość, bezpieczeństwo, zaufanie obywateli do organów władzy publicznej, sprawność działania aparatu państwowego itp. (zob. wyroki NSA: z 22 kwietnia 1999 r. SA/Sz 850/98 i z 10 marca 2009 r. I FSK 31/08, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych; Komentarz do art. 22 Ordynacji podatkowej [w:] C. Kosikowski, L. Etel, R. Dowgier, P. Pietrasz, S. Presnarowicz, M. Popławski, Ordynacja podatkowa. Komentarz, LEX 2011, wyd. IV).

Rzecznik podziela wyrażane w orzecznictwie stanowisko, iż "interes publiczny" to też sytuacja, gdy zapłata zaległości podatkowej może spowodować konieczność ubiegania się przez podatnika o środki z pomocy państwowej, gdyż nie będzie w stanie zaspokajać własnych potrzeb materialnych. Interes publiczny nie może być rozumiany wyłącznie jako ochrona podatkowych dochodów budżetowych samorządu, realizowana poprzez ściąganie podatków (por. np.: wyrok NSA z dnia 22 kwietnia 1999 r., sygn. akt SA/Sz 850/98 i wyrok NSA z dnia 6 listopada 2009 r., sygn. akt II FSK 962/08, www.orzeczenia.nsa.gov.pl).

Rzecznik wskazuje, że w obecnym czasie trudno zaprzeczyć, iż w przypadku każdego przedsiębiorcy, który na skutek epidemii koronawirusa boryka się z niejednokrotnie niemożliwymi do przezwyciężenia problemami finansowymi występuje zarówno ważny interes podatnika jak i interes publiczny uzasadniający przyznanie ulgi.

Wobec tego Rzecznik postuluje, aby samorządowe organy podatkowe szczególną uwagę zwróciły na przypadki, gdy przedsiębiorca we wniosku o umorzenie zaległości wykaże, że jest w trudnej sytuacji finansowej spowodowanej wystąpieniem epidemii.

Według oceny Rzecznika, w obecnej jakże trudnej dla przedsiębiorców sytuacji gospodarczej ulgi w spłacie zaległych zobowiązań podatkowych od nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej powinny być udzielane w jak najszerszym zakresie i bez zbędnych formalności.

Rzecznik zwraca uwagę, że rezygnacja z dochodzenia należnych budżetowi jednostki samorządu terytorialnego kwot podatku od nieruchomości i utrzymanie działalności gospodarczej, która po zniesieniu obostrzeń będzie przynosiła zyski i zapewni zatrudnienie pewnej grupie osób jest rozwiązaniem korzystniejszym dla budżetu gminy. Odmowa przyznania ulgi i egzekucja zaległości podatkowych może bowiem w wielu przypadkach prowadzić do zakończenia bytu firmy i konieczności ubiegania się o środki pomocy przez podatnika, członków jego rodziny, ale też osoby przez niego zatrudniane.

Rzecznik ma świadomość, że udzielanie ulg w postaci umorzenia zaległych podatków, w świetle art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38; dalej: d.j.s.t.) ma wpływ na wysokość części wyrównawczej subwencji ogólnej.

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej uzyskują te gminy, w których gęstość zaludnienia jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju (art. 20 ust. 7 d.j.s.t.) jeżeli wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie jest niższy niż 150% średniej krajowej (art. 20 ust. 9 d.j.s.t.).

Zwracam się zatem do Pana Ministra o równoczesne podjęcie działań zmierzających do złagodzenia strat budżetów jednostek samorządu terytorialnego jakimi będą skutkować ulgi przyznawane przedsiębiorcom z powodu wystąpienia obniżenia możliwości płatniczych będących następstwem COVID-19, w postaci umorzenia podatku od nieruchomości.

Rozwiązaniem takim może być nieuwzględnianie przy ustalaniu części wyrównawczej subwencji ogólnej skutków finansowych wynikających z zastosowania ulg w postaci umorzenia całości lub części zaległych podatków od nieruchomości.

Wobec powyższego, wnoszę jak na wstępie.

Z poważaniem

RZECZNIK
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW
Adam Abramowicz
Adam Abramowicz